

**ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI
ÎN TRIMESTRUL III 2010
PE BAZA ANCHETELOR DE CONJUNCTURĂ**

- august 2010 -

ESTIMAREA EVOLUȚIEI INDUSTRIEI ÎN TRIMESTRUL III 2010 PE BAZA ANCHETELOR DE CONJUNCTURĂ

Metodologie

Comisia Națională de Prognoză realizează trimestrial o Ancheta economică de conjunctură în sectorul industrial, prin care, pe baza răspunsurilor agenților economici intervievați, referitor la nivelul producției industriale, a comenzilor, stocurilor și prețurilor, pot fi elaborate prognoze pe termen scurt.

Ancheta economică se bazează pe un eșantion realizat pe baza bilanțurilor contabile și un chestionar, ambele fiind elaborate în cadrul Comisiei Naționale de Prognoză.

Eșantionul este alcătuit după o metodologie bine determinată, bazată pe metoda de sondaj pe grupe de natură stratificată la care s-a ținut cont de dimensiunile întreprinderii (număr de personal), ponderea grupei în producția ramurii industriale ca și de ponderea ramurii în total producție industrială.

Pentru anchetele de conjunctură realizate în anul 2010 s-a stabilit un eșantion de 617 agenți economici din sectorul industrial, fiind rezultatul unei rate de sondaj de 12% și furnizând o rată de acoperire de peste 66%.

Spre deosebire de celelalte sondaje pe termen scurt (sondaje realizate de INS și BNR) care au la bază aprecierea de către cei intervievați a tendinței de evoluție prin încadrarea sa în categorii ca *ascendent*, *stabilitate*, *descendent*, operându-se cu solduri conjuncturale, prezenta anchetă abordează încadrarea evoluției fiecărui indicator în plafoane de creștere/descreștere prestabilite, permițând astfel o cuantificare sub formă de procent a tendințelor viitoare.

Intervalele luate în considerație ca fiind posibile pentru creștere sau scădere sunt stabilite avându-se în vedere evoluțiile de până acum și cele viitoare ale unor parametri.

Principiul de calcul folosit la dezvoltarea anchetelor conjuncturale în cadrul Comisiei Naționale de Prognoză are la bază metoda ponderărilor succesive, care ține seama de modificările structurale ale producției, stocurilor sau comenzilor folosindu-se vectori de coeficienți calculați trimestrial care corectează datele de început de an.

Pentru o evaluare complexă a opiniei agenților economici rezultatele anchetei sunt comparate cu realizările din perioadele anterioare, fie cele publicate de Institutul Național de Statistică, fie cele din anchetele de conjunctură anterioare, după cum se specifică la fiecare indicator.

Tendințe generale

Potrivit sondajului de conjunctură realizat în trimestrul III 2010, situația economică în sectorul industrial se caracterizează, în viziunea agenților economici, printr-o ușoară scădere a producției industriale la nivelul trimestrului III. În ceea ce privește cifra de afaceri și productivitatea muncii se constată o continuare a trendului ascendent înregistrat în trimestrul II:

- modificări procentuale față de trimestrul anterior (%) -

	trim I 2010	trim II 2010	trim III 2010
1. Producție industrială	-7,5%	11,5%	-0,9%
2. Cifra de afaceri – total	-10,8%	17,0%	2,3%
➤ intern	-19,5%	21,0%	2,5%
➤ extern	3,7%	11,0%	1,5%
3. Stocuri de produse finite	-1,0%	-0,9%	-8,9%
4. Productivitatea muncii	-4,5	13,3	0,1
5. Numărul mediu de salariați	-3,1	-1,9	-1,0

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS; pentru trimestrul III rezultatele din anchetele de conjunctură

Cuantificarea răspunsurilor agenților economici a indicat, în cazul producției industriale, o ușoară scădere a acesteia în trimestrul III față de perioada anterioară, și anume de 0,9%, care urmează însă, după o creștere importantă în trimestrul al doilea, față de trimestrul I.

Producția industrială a fost susținută în principal de cererea externă, dar la nivelul trimestrului II, comparativ cu trimestrul anterior se constată o revigorare substanțială a componentei interne. Decalajul de 10 puncte procentuale între dinamicile cifrei de afaceri aferente pieței interne și cea a pieței externe în favoarea pieței autohtone se va diminua în opinia agenților economici, în trimestrul III ajungând la numai un punct procentual.

În ceea ce privește stocurile de produse finite, acestea se estimează ca în trimestrul III să scadă cu circa 9%, față de trimestrul anterior. În aceste condiții pe primele 9 luni, se va înregistra o creștere ușoară de numai 0,8%, față de 9 luni 2009.

Numărul mediu de salariați a înregistrat un trend descendent de la începutul anului, previzionându-se și pentru trimestrul III o reducere a acestuia, cu 1% față de trimestrul anterior. Astfel, ajustările personalului angajat în primele 9 luni sunt anticipate a ajunge la -11,6% față de primele 9 luni din 2009.

Se poate observa că majoritatea indicatorilor înregistrează creșteri, raportat la perioadele similare (trimestru/trimestru corespunzător), tendință ce se continuă și în perioada următoare, în special în cazul cifrei de afaceri și a productivității muncii. Astfel, pentru trimestrul III, se remarcă o creștere a productivității muncii cu 15,4%, față de trimestrul III 2009.

Creșterile de competitivitate se vor face, în continuare, în opinia agenților economici, mai ales prin reduceri de personal (-9,2%):

- modificări procentuale față de aceeași perioadă din 2009 (%) -

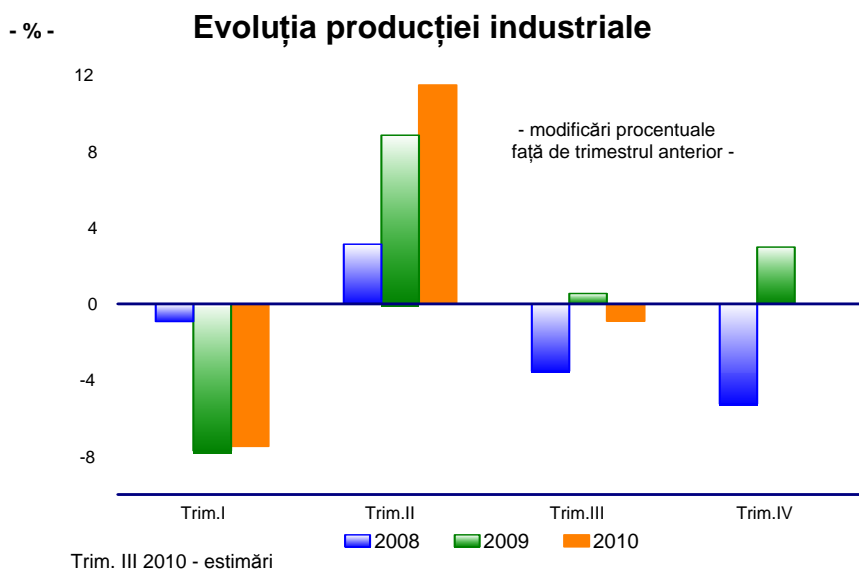
	trim II 2010	sem I 2010	trim III 2010	9 luni 2010
1. Producție industrială	6,8%	5,6%	5,3%	5,5%
2. Cifra de afaceri – total	8,6%	5,6%	7,1%	6,1%
➤ intern	-1,9%	-5,5%	-3,2%	-4,7%
➤ extern	26,6%	24,9%	24,0%	24,6%
3. Stocuri de produse finite	-0,8%	2,5%	-2,8%	0,8%
4. Productivitatea muncii	20,2	21,0	15,4	19,1
5. Numărul mediu de salariați	-11,5	-12,8	-9,2	-11,6

Sursa: prelucrări CNP pe baza datelor INS; pentru trimestrul III rezultatele din anchetele de conjunctură

Principalii indicatori rezultați din anchetele de conjunctură în sectorul industrial

Producția industrială

Producția industrială a înregistrat la nivelul trimestrului II al anului 2010 o majorare importantă de 11,5% față de perioada anterioară, nivel mult peste cel anticipat de agenții economici în ancheta anterioară. La nivelul semestrului I creșterea a fost de 5,6% comparativ cu același semestru din anul anterior.

Sondajul la nivelul agenților economici indică posibilitatea ca în această perioadă producția industrială să înregistreze o creștere importantă de circa 5% față de trimestrul similar al anului anterior, iar la nivelul primelor nouă luni ale anului se preconizează o amplificare de 5,5%, continuându-se tendința pozitivă înregistrată în primul semestru.

În structură, sunt de remarcat trei situații distincte în evoluțiile viitoare ale ramurilor industriale:

- ramuri care nu par a fi fost afectate în mod substanțial de criza financiară și care vor avea un trend ascendent: fabricarea echipamentelor electrice, fabricarea autoturismelor de transport rutier și prelucrarea lemnului și a produselor din lemn;
- ramuri care recuperează din diminuarea producției, cum ar fi: industria metalurgică, fabricarea substanțelor și produselor chimice, fabricarea produselor textile, fabricarea produselor farmaceutice de bază;
- ramuri care nu reușesc să depășească efectele crizei și ale căror niveluri de producție vor rămâne la valori reduse: activități de servicii anexe extracției, fabricarea altor mijloace de transport, industria construcțiilor metalice și a produselor din metal, fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice.

Cifra de afaceri

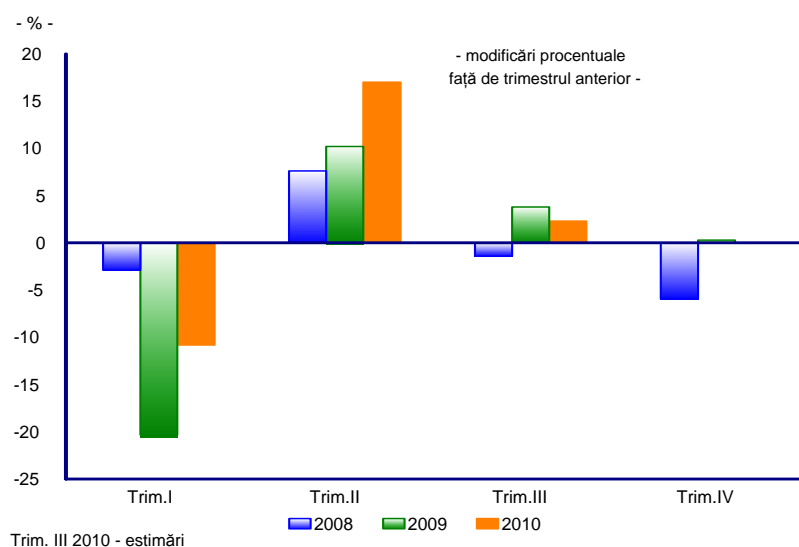
Important de remarcat în evoluția volumului cifrei de afaceri este relansarea acesteia începând cu trimestrul II 2010, evoluție ce va continua, în opinia agenților economici și în trimestrul III. Astfel, după o majorare de 17% în trimestrul II față de trimestrul I, se așteaptă o nouă creștere cu 2,3% în trimestrul III față de perioada anterioară, ceea ce denotă încrederea agenților economici în relansarea piețelor interne și externe.

La nivelul trimestrului II al anului 2010, comparativ cu trimestrul similar al anului anterior, s-a înregistrat o majorare importantă a volumului cifrei de afaceri pe total industrie de 8,6%, recuperând din contracția manifestată în anul anterior. În acest context, pentru primul semestru al anului, volumul cifrei de afaceri a fost în creștere cu 5,6%, comparativ cu perioada similară.

Ramurile care au înregistrat dinamici pozitive la nivel de semestru, în cazul cifrei de afaceri pe total industrie au fost: fabricarea autovehiculelor de transport rutier (41,6%), fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice (33,6%), industria metalurgică (29,8%), fabricarea echipamentelor electrice (25,7%), fabricarea hârtiei și a produselor din hârtie (19,5%), iar dintre ramurile pentru care valoarea acestui indicator s-a redus față de semestrul I 2009 se poate menționa: fabricarea produselor din tutun (24,5%), activități de servicii anexe extracției (23,5%), fabricarea băuturilor (12,6%), tipărirea și reproducerea pe suporturi a înregistrărilor (9,7%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (8,5%).

În ceea ce privește tendința cifrei de afaceri pentru trimestrul III, agenții economici estimează o creștere a acesteia cu 7,1%, comparativ cu perioada similară din 2009, valoare ce va conduce la nivelul primelor nouă luni ale anului la o creștere de circa 6%.

Evoluția cifrei de afaceri pe total industrie

Cifra de afaceri din industrie pentru piața internă a înregistrat la nivelul trimestrului II 2010, comparativ cu trimestrul anterior, o creștere importantă (21%), nivel superior celui estimat de agenții economici. La nivel de semestru acest indicator a înregistrat o reducere de 5,5%, față de semestrul I 2009.

Cele mai ample majorări ale cifrei de afaceri pentru piața internă la nivelul trimestrului II față de trimestrul I s-au înregistrat în următoarele ramuri: fabricarea altor produse din minerale nemetalice (110,2%), fabricarea băuturilor (46,7%) și alte activități extractive (46,1%); pentru aceeași perioadă, scăderi mai importante s-au înregistrat în ramurile: extracția petrolului brut și a gazelor naturale (31,1%), fabricarea produselor din tutun (10,2%) și fabricarea produselor farmaceutice de bază (8,6%).

Conform estimărilor agenților economici, în trimestrul III 2010, cifra de afaceri a producției destinate pieței interne se așteaptă să își continue dinamica pozitivă comparativ cu perioada anterioară (2,5%). Ramurile care vor înregistra cea mai semnificativă creștere, în opinia agenților economici, sunt: fabricarea băuturilor (11,7%), alte activități extractive (10,5%) și fabricarea altor produse din minerale nemetalice (10%); dintre ramurile care vor înregistra scăderi, cele mai importante sunt: fabricarea produselor din tutun (28,9%), activități de servicii anexe extracției (12%), etc.

La nivelul primelor trei trimestre, cifra de afaceri în volum destinată pieței interne, este estimată să fie mai mică cu 4,7% față de primele 9 luni din 2009.

Cifra de afaceri din industrie pentru piața externă a crescut cu 11% la nivelul trimestrului II 2010 față de perioada anterioară, iar față de perioada similară s-a înregistrat o majorare importantă (26,6%). La nivel de semestru creșterea acestui indicator a fost de 24,9%.

La nivelul trimestrului II comparativ cu primul trimestru, ramurile care au înregistrat creșteri importante ale acestui indicator sunt: fabricarea băuturilor (35,4%), prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn și plută (34,1%), fabricarea altor produse din minerale nemetalice (20,5%). Reduceri mai importante s-au înregistrat în această perioadă pentru ramurile: alte activități extractive (51,7%) – care includ: extracția mineralelor pentru industria chimică și a îngrășămintelor naturale, extracția și aglomerarea turbei, extracția sării, etc, fabricarea produselor de cocserie și a produselor obținute din prelucrarea petrolului (7,4%) și tăbăcirea și finisarea pieilor (4,2%).

Anticipările agenților economici din eșantion indică la nivelul celui de-al treilea trimestru al anului curent o ușoară creștere de 1,5%, comparativ cu trimestrul anterior, ceea ce înseamnă că volumul cifrei de afaceri destinată pieței externe va fi în trimestrul III cu 24% peste cea din trimestrul III 2009, indicând astfel o continuare a evoluției pozitive a cererii externe.

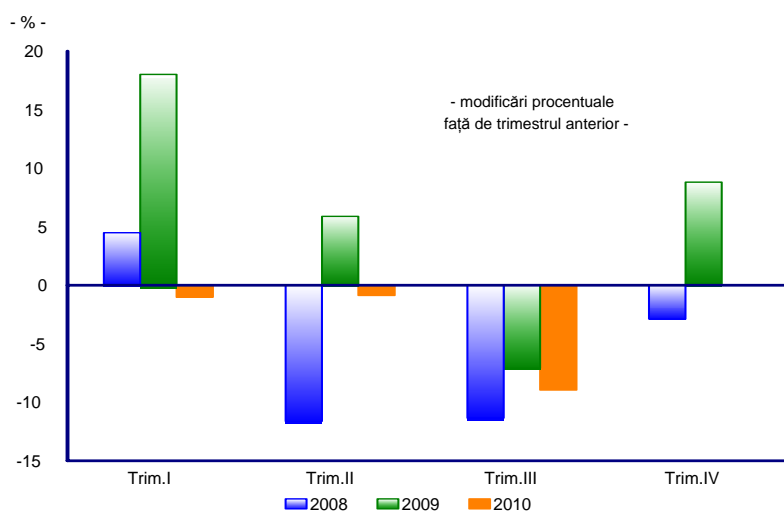
Pentru trimestrul III comparativ cu trimestrul anterior, se anticipează creșteri mai mari ale cifrei de afaceri pentru piața externă în următoarele ramuri: fabricarea preparatelor farmaceutice de bază și a produselor farmaceutice (22,5%), industria alimentară (15,3%), alte activități extractive (13,7%); de asemenea sunt ramuri care vor înregistra scăderi ale acestui indicator: industria metalurgică (13,7%), fabricarea băuturilor (10%) și prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn și plută (4,4%).

Această evoluție a cifrei de afaceri pentru piața externă va conduce ca în primele nouă luni ale anului curent să se înregistreze o creștere de 24,6%.

Stocurile de produse finite

Stocurile de produse finite au înregistrat la nivelul celui de-al doilea trimestru al anului 2010, față de perioada anterioară o ușoară reducere de 0,9%. La nivelul semestrului I 2010 față de semestrul I 2009, s-a înregistrat o creștere de 2,5%.

Evoluția stocurilor de produse finite

Pentru trimestrul III 2010, agenții economici apreciază că stocurile de produse finite se vor reduce cu circa 9% față de trimestrul II 2010, iar raportând la perioada similară a anului trecut se prevede o scădere de 2,8%.

La nivelul primelor nouă luni ale anului, prognoza stocurilor de produse finite indică o ușoară creștere (0,8%), în condițiile unei creșteri de 5,5% a producției industriale și de 6,1% a cifrei de afaceri pe total industrie.

Stocurile de materii prime

Se așteaptă ca în trimestrul III 2010, stocurile de materii prime să înregistreze o creștere cu 0,8%, comparativ cu perioada aprilie - iunie 2010, creștere mai mică decât cea din trimestrul anterior.

Evoluția stocurilor de materii prime

- modificări procentuale față de trimestrul anterior (%) -

	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	-2,8%	-2,8%	0,5%	1,8%
2010	-0,5%	2,6%	0,8%	

Sursa: date rezultate din anchetele de conjunctură ale CNP

Gradul de utilizare a capacității de producție

În perspectiva trimestrului III 2010 se așteaptă, conform răspunsurilor agenților economici care fac parte din eșantion, ca gradul de utilizare a capacităților de producție aflate în funcțiune să se situeze la circa 71%, nivel superior celui înregistrat în trimestrele anterioare.

Gradul de utilizare a capacităților de producție

- % -

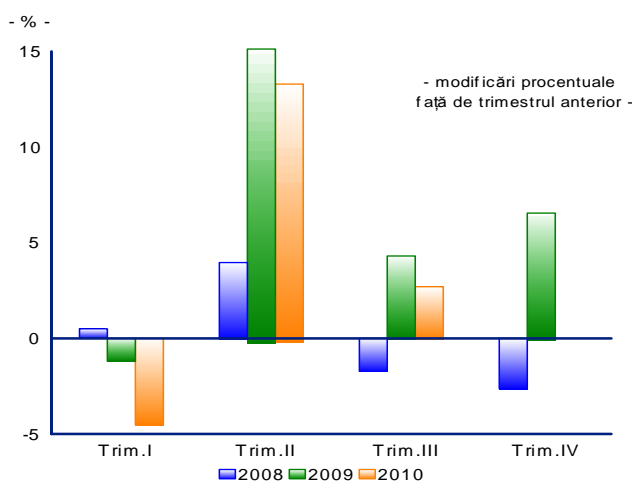
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	69,8%	66,8%	67,2%	66,3%
2010	69,4%	70,6%	71,1%	

Sursa: date rezultate din anchetele de conjunctură ale CNP

Productivitatea muncii

În concordanță cu evoluțiile producției industriale și efectivului de salariați din industrie, productivitatea muncii a înregistrat în primul semestru al acestui an o creștere cu 21% față de perioada similară din 2009.

Evoluția productivității muncii

Trim. III 2010 - estimări

Începând cu luna martie 2009, față de luna corespunzătoare a anului anterior, s-a înregistrat o creștere importantă a productivității muncii; trendul ascendent a continuat și în acest an, dar începând cu luna aprilie creșterea s-a mai atenuat, în luna iunie ajungând la 19,1%. Pentru trimestrul III 2010 comparativ cu trimestrul anterior agenții economici estimează o creștere de doar 0,1%.

Comparativ cu trimestrul III 2009, în trimestrul III 2010 se așteaptă o creștere de 15,4%, ceea ce conduce la nivelul primelor nouă luni la o creștere cu circa 19% față de primele nouă luni ale anului trecut.

Costul unitar real cu forța de muncă

Costul unitar real cu forța de muncă în industrie a înregistrat în primele 6 luni ale anului o scădere cu 13,2% față de perioada similară a anului anterior datorită dinamicii reduse a câștigul brut real (deflatat cu IPP) de 5,15%, sub creșterea productivității muncii în această perioadă.

Pentru trimestrul III se așteaptă să se înregistreze pentru costul unitar real cu forța de muncă o scădere de 2,7% comparativ cu trimestrul anterior și cu 16,3% față de trimestrul similar din 2009.

În aceste condiții, pentru primele nouă luni ale anului, costul unitar cu forța de muncă va înregistra o scădere de circa 14,2% față de perioada similară din 2009.

Numărul de salariați

În ceea ce privește numărul mediu de salariați, în trimestrul II 2010, s-a înregistrat o scădere de circa 160 mii persoane, ceea ce reprezintă o reducere cu 11,5% comparativ cu trimestrul II 2009.

Efectivul salariaților din industrie - medie trimestrială -

	- mii persoane -			
	trim. I	trim. II	trim. III	trim. IV
2009	1.457,4	1.390,4	1.341,4	1.294,2
2010	1.254,4	1.230,3	1218,3	

În trimestrul III 2010, comparativ cu perioada similară a anului anterior, se estimează că numărul mediu de salariați va ajunge la circa 1218 mii persoane, ceea ce reprezintă o scădere cu circa 9,2%.

La nivelul primelor 9 luni se preconizează că scăderea numărului mediu de salariați va ajunge la circa 11,6% față de perioada ianuarie - septembrie 2009.

Dinamica numărului de salariați

	- modificări procentuale față de aceeași perioadă din anul anterior (%) -			
	trim. I %	trim. II %	trim. III %	trim. IV %
2009	-8,7%	-12,4 %	-14,0%	-14,6%
2010	-13,9 %	-11,5%	-9,2%	

Volumul creditelor

Datele obținute din sondajele de conjunctură pentru sectorul industrial, indică pentru trimestrul III al anului 2010 o creștere a volumului creditelor acordate agenților economici din industrie cu circa 0,6%, comparativ cu trimestrul II 2010.

Pentru *creditele restante* se preconizează că acestea vor înregistra în trimestrul III o creștere de circa 13,2% față de trimestrul anterior.

Ponderea creditelor restante în total credite

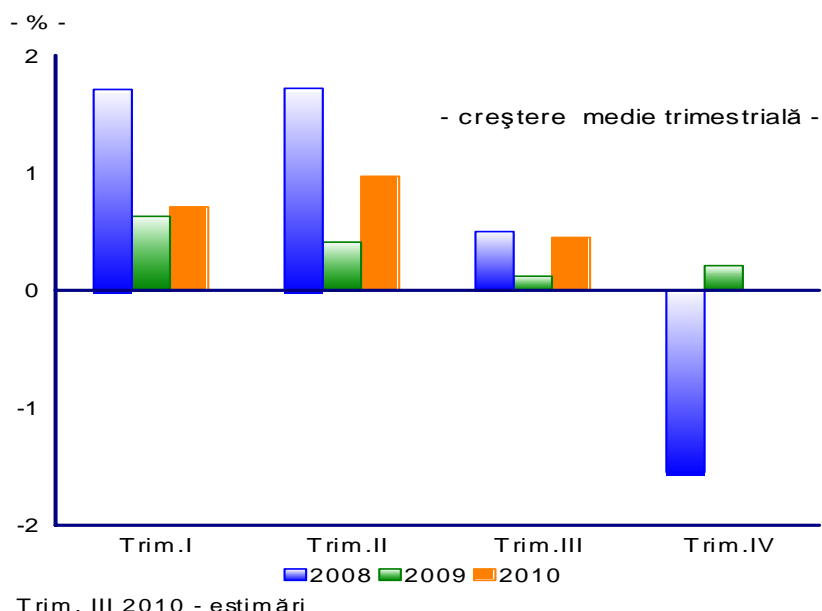
	trim. I %	trim. II %	trim. III %	trim. IV %
2009	2,19%	2,76%	3,25%	3,9%
2010	5,19%	6,4%	7,2%	

Din datele furnizate de agenții economici se poate observa că începând cu anul 2009 ponderea creditelor restante în totalul creditelor a crescut substanțial. Această evoluție se datorează faptului că mare parte din întreprinderi nu pot depăși situația financiară dificilă, existând probleme de lichiditate în sistem.

Prețurile de producție

În ceea ce privește prețurile producției industriale, acestea au înregistrat în al doilea trimestru al anului 2010 o creștere de 3,0% față de trimestrul anterior (majorarea componentei externe fiind mai mare, și anume 5,2%) și cu 5,16% în luna iunie 2010 față de decembrie 2009.

Evoluția prețurilor de producție

Anchetele de conjunctură prevăd pentru trimestrul III al anului curent o creștere medie lunară a prețurilor de producție de 0,45%, creștere inferioară celei înregistrată în perioada trimestrul II 2010 (0,97%), dar superioară celei din perioada similară a anului trecut (0,12%).

La nivelul trimestrului III se așteaptă o creștere cu circa 7% față de trimestrul similar din anul anterior.

Astfel, se poate estima o majorare a prețurilor de producție, la nivelul primelor nouă luni ale anului curent față de perioada similară, de circa 5,5%.